SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1706

av Denis Begic (S)

Skydd för civila i Gaza och stöd för vägen till en tvåstatslösning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska stoppa all vapenhandel med Israel och verka för att EU pausar associeringsavtalet med Israel så länge landet inte följer Internationella domstolens beslut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska öka stödet till fredsbyggande organisationer och andra aktörer som arbetar för en förhandlad tvåstatslösning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

En vapenvila som inte skyddar civila

Den 10 oktober 2025 trädde en vapenvila i kraft i Gaza. Den har inte inneburit fred. Enligt hälsoministeriet i Gaza har drygt 1 600 palestinier dödats sedan vapenvilan, varav ett tjugotal bara den första veckan i november 2026.

FN:s humanitära kontor OCHA rapporterar att israeliska flyganfall, beskjutning och skottlossning fortsätter att träffa befolkade områden. Hundratusentals människor bor i

tält inför vintern. När stormen slog till i början av november dog barn när en sandvall rasade över ett tältläger, samtidigt som tält och nödhjälp väntade vid gränsen.

Israel har enligt egna uppgifter tagit kontroll över omkring 60 procent av Gazaremsan. På Västbanken fortsätter rivningar av palestinska hem och bosättningarna växer. Det är inte en väg mot fred. Det är en väg bort från den.

Skyldigheten att förebygga – inte bara att döma i efterhand

Sydafrikas mål mot Israel om brott mot folkmordskonventionen pågår i Internationella domstolen (ICJ). Israel lämnade sitt svaromål i mars 2026. Sydafrika ska svara senast den 22 november 2027 och Israel därefter senast den 22 maj 2029. En slutlig dom ligger alltså flera år bort.

Domstolen har redan beslutat om tre bindande interimistiska åtgärder till skydd för palestinierna i Gaza. Israel är skyldigt att följa dem. Det har inte skett fullt ut.

Folkmordskonventionen ålägger alla stater att förebygga folkmord, inte bara att straffa det i efterhand. ICJ slog i målet Bosnien och Hercegovina mot Serbien 2007 fast att skyldigheten uppstår när en stat känner till en allvarlig risk för folkmord. Den som kommer från Bosnien vet vad det kostar när omvärlden väntar på en dom i stället för att agera.

FN:s oberoende experter uppmanade i april 2026 EU att omedelbart suspendera associeringsavtalet. De betonade att alla EU-länder, som parter till folkmordskonventionen och Genèvekonventionerna, måste använda alla rimliga medel för att förebygga folkmord. Sverige ska inte föregripa domstolens prövning av om folkmord begåtts. Men vi får inte heller bidra till handlingar som domstolen redan har krävt att Israel ska upphöra med.

Stoppa vapenhandeln – i båda riktningarna

Sverige har enligt ISP inte beviljat tillstånd för försäljning av krigsmateriel till Israels försvarsmakt sedan 1950-talet, och inga nya tillstånd har getts efter den 10 oktober 2023. Ändå har följdleveranser till privata israeliska företag fortsatt med stöd av äldre tillstånd. Det är ett hål som ska täppas till.

Det räcker inte heller med praxis. Sverigedemokraterna kräver i riksdagen en positiv presumtion för vapenexport till Israel, och i en skriftlig fråga 2025 uppmanade SD regeringen att signalera att Israel numera kan vända sig till svensk försvarsindustri. Därför behöver riksdagen ett tydligt besked.

Produkter som rödpunktssikten klassas i dag inte som krigsmateriel men används av militär. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet krävde i maj 2025 att sådana sikten ska omklassificeras så att exporten till Israel kan stoppas. Det kravet står vi fast vid.

Handel går åt två håll. Försvarets materielverk tecknade i oktober 2023 avtal med Elbit Systems Sweden, dotterbolag till israeliska Elbit Systems. Sveriges försvarsförmåga får inte äventyras, och ett tvärstopp kan skapa luckor. Därför föreslår vi en planerad avveckling: inga nya upphandlingar från israeliska försvarsföretag och en plan för att ersätta befintliga beroenden.

Ett nationellt stopp får störst effekt om det följs av fler. Sverige ska därför driva på för ett gemensamt vapenembargo inom EU.

Handeln: där EU har makten ska Sverige använda den

Handelspolitiken är EU:s. Sverige kan inte ensamt stoppa all handel med Israel, men vi kan och ska driva frågan hårt där besluten fattas. EU är Israels största handelspartner och står för omkring en tredjedel av landets varuhandel. Varuhandeln mellan EU och Israel uppgick till 42,6 miljarder euro 2024.

Associeringsavtalets artikel 2 gör respekt för mänskliga rättigheter till en grundpelare. EU:s egen granskning konstaterade i juni 2025 att det finns indikationer på att Israel brutit mot den. Ändå blockerade Tyskland och Italien i april 2026 ett förslag om att suspendera avtalet. Över en miljon EU-medborgare har skrivit under ett medborgarinitiativ med samma krav.

Att pausa avtalets handelsdel kräver kvalificerad majoritet, inte enhällighet. Det är därför möjligt att nå. Socialdemokraternas partikongress 2025 krävde att EU pausar associeringsavtalet, och vi har i riksdagen yrkat att det ska pausas så länge Israel inte följer ICJ:s utlåtanden. Den linjen ska gälla till dess att Israel gör det.

Bosättningarna är olagliga enligt folkrätten. Ändå finns i dag inget förbud mot att handla med varor därifrån. Regeringen avvisade i april 2026 ett nationellt förbud och

hänvisade till EU. Spanien, Nederländerna och Storbritannien har visat att nationella förbud är möjliga. Sverige bör följa dem och samtidigt driva ett EU-gemensamt förbud.

Stöd dem som bygger fred

Press mot den israeliska regeringen är nödvändig men inte tillräcklig. Fred byggs av människor. På båda sidor finns organisationer som trots hot och misstro arbetar för dialog, mänskliga rättigheter och ett gemensamt liv. De är fredens infrastruktur och förtjänar långsiktigt stöd.

Socialdemokraterna vill ha en tvåstatslösning där Israel och Palestina lever sida vid sida som självständiga demokratiska stater inom internationellt erkända gränser. Hamas är en terrororganisation som inte ska ha någon roll i Palestinas framtida styre. Därför behöver det demokratiska palestinska ledarskapet stärkas, och en reformerad förvaltning få stöd att ta ansvar för Gaza och återuppbyggnaden.

UNRWA är ryggraden i den humanitära hjälpen till palestinska flyktingar. Socialdemokraterna vill att Sverige återupptar stödet. Sverige erkände Palestina 2014, och sedan dess har fler europeiska länder följt efter. Sverige ska verka för att fler EU-länder gör detsamma.

Folkrätten måste gälla alla

Sverige kräver med rätta att Ryssland ska betala för sina brott i Ukraina. Samma principer måste gälla i Gaza och på Västbanken. Annars förlorar vi den trovärdighet som små länder lever av. Att stoppa vapenhandeln, pausa handelsförmånerna och samtidigt stödja dem som bygger fred är inte att ta ställning mot ett folk. Det är att ta ställning för folkrätten.

Denis Begic (S)